

הגיליון השבועי

"אור צדיקים ישמח"

דברים מחזקים מתורתם ומעשיהם של הצדיקים

מאת הרב יוסף חיים דאבדא שליט"א

גיליון מס' 114 ערש"ק – יום טוב של חג הסוכות תשפ"ז

פרשת וזאת הברכה

נושא: מעלת המהנה ת"ח מממונו

"וּלְזָבֻלָן אָמַר שְׂמַח זָבֻלָן בְּצִאתְךָ וּשְׂשֹׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ: עַמִּים הָרַ יִקְרְאוּ שֵׁם יִזְבְּחוּ וְזָבְחֵי צֶדֶק כִּי שִׁפְעַת יָמִים יִינָקוּ וּשְׂפּוֹנֵי טְמוּנֵי חוֹל" (בפרשתנו לג, יח-יט).

א. התומך בת"ח - זוכה לשבת במחיצתו וללמוד מפיו בעוה"ב

כתב רש"י: זבולון ויששכר עשו שותפות, "זבולון לחוף ימים ישכון" (בראשית מט, יג) והיה יוצא לסחורה בספינות ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה. ובזה באר רש"י מדוע ברכם משה יחד.

איתא בירושלמי (סוטה פ"ז ה"ד) 'אמר רבי חנה רבי ירמיה בשם רבי חייה, עתיד הקב"ה לעשות צל לבעלי מצוות בצילה של בעלי תורה, מאי טעמא (קהלת ז, יב) "כי בצל החכמה בצל הכסף" ואומר (משלי ג, יח) "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". ע"כ. ופירש קרבן העדה, לבעלי המצוות, היינו המחזיקים ביד ת"ח שילמד. ע"כ. וכעין זה איתא במדרש רבה (ויקרא פכ"ה, ה"ב).

וע"פ זה פירש הגה"ק רבי שלום אביצור זיע"א בספרו הטהור "נתיבות שלום" (בפרשתנו) את הפסוק (קהלת יא, א) "שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו" דהיינו שלח את כסףך והחזק בו בעלי תורה שנמשלה למים, כי ברוב הימים דהיינו בעוה"ב שיש בו ריבוי ימים כמו שקראוהו רז"ל (קידושין טל ע"ב) עולם שכולו ארוך, תמצא את שכרך שתזכה לשבת במחיצת התלמיד חכם.

ולפי זה יש לפרש את הפסוק הניצב למעלה "שמח זבולון בצאתך" מן העולם הזה¹, לפי שתזכה לשבת במחיצת הצדיק יששכר שהחזקת בו בעוה"ז, וזהו 'ויששכר באהלך' שיששכר הצדיק יהיה באהל אחד יחד אתך בעוה"ב.

¹ כמו שדרשו רז"ל (בבא מציעא קז ע"א) עה"פ (דברים כח, ו) "וברוך אתה בצאתך" על יציאת האדם מן העוה"ז.

אור צדיקים ישמח

והנה מרן החיד"א זיע"א בספרו "יוסף תהילות" וכן בספרו "ראש דוד" כתב על דברי רז"ל הנ"ל, שתומכי ת"ח יזכו לשבת עמיהם בגן עדן, דיש להבין דלכאורה הוא מוקש להם, כי יצטערו אם אינם יודעים מה שאומרים החכמים, ואינו טוב לגביהם להיות אצל בעלי תורה. ופירש ע"פ מה שאמרו חז"ל בילקוט ראובני שהמחזיק לת"ח מלמדין אותו לעוה"ב. ע"כ. (וכ"כ בספר שמירת הלשון שער ג פרק ו בשם הספרים הקדושים).

ובזה באר הגה"ק מוהר"ש אביצור הנ"ל את הפסוק הבא "עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק כי שפע ימים יינקו ושפני טמוני חול" דכיננו עמים הוא לעמי הארץ שאינם ת"ח, והכתוב מבשרם ש"הר יקראו" הם עתידים להקראות הרים בתורה בעוה"ב, והכל בזכות ש"שם יזבחו זבחי צדק" בעוה"ז עשו צדקה עם הת"ח ונחשב להם כזבח ולכן יזכו ל"שפע ימים יינקו" שפע תורה של הת"ח הנקראים ימים שיורדים לים התלמוד, יינקו שמלמדים להם כל תורתם. ומתגלים להם סודות התורה שהיו טמונים ונעלמים מהם בעוה"ז וזהו "ושפני טמוני חול" כתרגום אנקלוס: מרגלית החבויה בחול מתגלית להם.

ובזה בארתי בס"ד את המובא בגמרא (בבא בתרא י ע"ב ובעוד מקומות בש"ס) שרב יוסף בנו של רבי יהושע בן לוי חלה ועלתה נשמתו למרום, כשחזר, אמר לו אביו מה ראית שם? ובין הדברים אמר לו: ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

והמהרש"א שם פירש מדוע אמר ותלמודו 'בידו'. וע"פ האמור נראה לפרש, שבא לרמז על המחזיק ביד הת"ח, וז"ש 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו' פירוש אשרי לאיש שזכות תלמודו היינו מה שנחשב לו שלמד וכן מה שיזכה ללמוד כאן, הוא 'בידו' דהיינו בזכות מתת ידו שהחזיק ביד לומדי התורה. ולרבותא נקט, דאף הוא שלא למד, מ"מ אשריו לפי שתמך בלומדי תורה בממונו.

ובזה אפשר לפרש הפסוקים (תהלים עג, טז-יז) "ואחשבה לדעת זאת עמל הוא בעיני: עד אבא אל מקדשי אל אבינה לאחריתם" חשבתי לדעת זאת שהיא התורה כמ"ש (דברים ד, מד) "וזאת התורה", אך עמל הוא בעיני מעומק המושג ומקוצר המשיג וכן מטרדת עוה"ז, עד אבא אל מקדשי אל, שנהיתי אבא לצדיקים הנקראים מקדשי אל, ששורה עליהם שכינה כמו ששרתה במקדש (ראה מסילת ישרים פרק כו), אי נמי, קרי ביה מקדישי אל, שמקדשים שם ה' במעשיהם, ותמכתי בהם בימין צדקי, ובה אבינה לאחריתם אבין מפיהם את התורה באחריתם בעוה"ב.

ב. מעלתו הגדולה של המשמש את הצדיקים

רבינו הרמח"ל הקדוש זיע"א מבאר בספרו "מסילת ישרים" (פרק א) את הזכות הגדולה לשמש את הצדיקים וכה דבריו 'ואם תעמיק עוד בעניין תראה כי העולם נברא לשימוש האדם. אמנם הנה הוא

אור צדיקים ישמח

עומד בשקול גדול. כי אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו, הנה הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו. ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבודת בוראו, הוא מתעלה והעולם מתעלה עמו. כי הנה עלוי גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך, הוא כענין מה שאמרו חכמינו ז"ל בעניין האור שגנזו הקב"ה לצדיקים וזה לשונם (חגיגה יב ע"א): וכיון שראה האור שגנזו הקב"ה לצדיקים מיד שמח, שנאמר (משלי יג) "אור צדיקים ישמח". ובענין אבני המקום שלקח יעקב אבינו ושם מראשותיו אמרו (חולין צא ע"א), אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כלן למקום אחד והיתה כל אחת אומרת עלי יניח צדיק ראשו'. עכ"ל.

וביותר מצינו בגמרא ברכות (ו ע"ב) על הפסוק (קהלת יב, יג) "סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", שואלת הגמ' מאי כי זה כל האדם ומשיבה, אמר רבי אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כלו לא נברא אלא בשביל זה (בשביל האדם שהוא ירא שמים), רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו, רבי שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה רבי שמעון בן זומא כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, כלומר שכל הבריות כולם נבראו רק בשביל אותו צדיק כדי לשמשו ושלא יהיה בודד בעולם.

מסופר על רבינו הקדוש **רבי נחמן מברסלב** זיע"א שהוכיח פעם את אחד מחסידיו שלא היה אצלו כמה שנים, ואמר לו הלא כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, ועל כן כל אחד ואחד צריך ליתן איזה כוח וסיוע לזה הצדיק להיות לו צוותא וכו'. ויש שהם נעשים לו בחינת צוותא על ידי תפלתם או על ידי יראת שמים שלהם, שעל ידי זה נותנים כוח וסיוע לזה הצדיק. ויש שנותנים לו ממון או כיוצא בזה, מה שכל אחד עושה איזה דבר שבקדשה שעל ידי זה נעשה צוותא לזה. אבל כפי מה שאני רואה אין אתם נצרכים כלל להעולם, כי אין מגיע מכם שום צוותא לזה. (חיי מוהר"ן, שטז).

עוד אמר רבינו הקדוש (חיי מוהר"ן תקלא), שצריכים אנשיו של הצדיק לשמש את הצדיק בכל צרכיו ולעשות לו כל מה שהוא היה צריך לעשות. וזה מרומז בפסוק (תהלים קמה, יז): "צדיק ה' בכל דרכיו", הינו מתי זוכה הצדיק שיהיה ה' בכל דרכיו בחינת "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו), כאשר "וחסיד בכל מעשיו" דהיינו כשאנשיו של הצדיק שהם נקראים חסידים, הם עוסקים בכל מעשיו ואין צריך הוא לפנות לשום דבר, כי אנשיו עושין לו כל מה שצריך.

ג. זכותו הגדולה של התומך בממונו בצדיקים

הגה"ק **רבי שמעון חירארי** זיע"א מביא בספרו הק' "ושמח בלב" (פר' בראשית) מעשה נפלא המלמד דעת גודל השכר שיש לנותן מעות לצדיקי אמת, ומאידך צריך שתהיה כוונתו בזה לשם שמים, וזה לשונו הקדוש:

אור צדיקים ישמח

מעשה באדם אחד שבא לפני רבינו ישראל מרוזין ע"ה ושם על ידו תיק מלא דינרי זהב ואמר לו יקח רבי כמה שכבודו רוצה. אמר לו רבי ישראל מרוזין זיע"א כסף שמטרתו כדי להנצל מגיהנם אין חפצי בו. העשיר הרכין את ראשו ויצא. רדפו אחריו איזה תלמידים לדעת מהי כוונת הרב, ושאלו אותו מהי הכוונה בזה, אמר להם היה לו חבר אחד שלמדו תורה ביחד וגדלו ביחד והיו חיים באהבה ואחזה למופת, ויהי היום חבירו חלה ונפל למשכב רחמנא ליצלן, כשהלך לבקרו ראה מצבו קשה הוא בקש מהחולה להבטיח לו לאחר פטירתו כשתהיה לו אפשרות יבא אליו ויודיענו מה נעשה בדינו, ובקשו לתת לו תקיעת כף על זה, וכן היה, לאחר תקופה בא אליו, הוא שמח בביאתו מאד.

אמר לו חבירו ספר לי מה שעבר עליך, אמר לו יום הדין קשה מאד והרי דרשו "לא יקח שוחד" שאינו לוקח שוחד מצוה בעבירה. בעולם הזה שני בני אדם שהיה להם משא ומתן ביחד, וכל אחד חייב לחבירו וכן חבירו חייב לו, מנכים זה מזה ויתר החוב משלם. בשמים לא כך, הם לא עושים חשבון כמה עבירות יש בידו וכמה מצוות עשה ומנכים זה מזה, ואם יש לו עודף מצוה יקבל שכרו מה שנשאר לו, ואם חס ושלוש להפך מקבל ענשו (ויש הרבה טעמים לדבר הזה). לא כן הוא, ששכר מצוה לבדו.

ובכן ממשיך הנפטר לשוחח, אחרי שעשו את חשבוננו לא היה זכאי ללכת לגן עדן, והנה נפטר רבי **אברהם המלאך** זצ"ל וזכותו יהיה לנו למגן וצנה, וידוע שכל צדיק וצדיק צריך לעבור דרך גיהנם כי אין אדם ניצול מהרהורים לא נעימים כמו שאמרו (בתרא קסד) שלוש עבירות אין אדם ניצול מהם בכל יום הרהור עבירה ועיון תפילה ולשון הרע יע"ש, והגם שהקדוש ברוך הוא אינו מעניש על מחשבה רעה מכל מקום אינו זכאי לראות פני אביו שבשמים, ולכן מעבירים אותו דרך גיהנם ואז בלבבו יבין שמקומו שם בגיהנם והלב שלו נשרף מפחד, ובזה נמחלים לו הרהורים רעים שהרהר בעולם הזה, ותמורת זה נותנים לו פיצוי נאה לצדיק שנכנס לגיהנם ומציל משם הרבה רשעים כפי הרמה שלו.

כשנפטר רבי אברהם המלאך ע"ה גם הוא נכנס לגיהנם, ואז אמר רבי אברהם כל מי שראה פני בעולם הזה שבא לבקרני בחיים לא ישאר כאן בגיהנם ומיד נפסק כדבריו, ואחר כך אמר מי שהנאני בעולם הזה מכספו גם הוא יצא מגיהנם, ומיד הקול יצא 'לעשות רצון הצדיק' ואז אני אמרתי גם אני נתתי פעם רובל לטובת הצדיק אבל איני זוכר מתי, ושאלו לצדיק ואמר נכון כשבנו את הדירה שלי הוא נתן רובל לגבאי שלו וגם הוא זכאי לצאת מכאן.

סיים חבירו ואמר ידידי אגלה לך סוד שגם תהנה ממנו דע לך ששם בעולם הבא אמרו "ואולם אחיו הקטון יגדל ממנו" ושאלתי מי זה אחיו הגדול ואמרו לי רבי ישראל מרוזין והרי הוא עדיין בחיים

אור צדיקים ישמח

ולכן אתה גם תלך ותתן לצדיק זה וזה יעזור לך, ועתה נא שחרר אותי מתקיעת כף שלי ואשובה אל מקומי וארצי ארץ החיים.

וכך היה, כששמעתי את דברי הנזכר באתי לכאן לצדיק לתת לו לקחת כמה שהוא רוצה ולא רק רובל אחד, אבל לא ידעתי שהצדיק יודע גם מה שבלבי והנה נוכחתי לדעת שידע גם מה שבלבי, ואמר כסף שמטרתו להציל מגיהנם לא חפץ בו. עד כאן.

ונמצאנו למדים שכל כך גדול שכר המהנה תלמיד חכם מנכסיו. אמור מעתה לזה אמר [דברים טו, י] "נתון תתן לו" וזה יעזור לך מאד, אבל בתנאי "לא ירע לבבך בתתך לו" לא ירע הכוונה לגיהנם כמו "ביום רעה ימלטהו ה'" כנזכר לעיל, שלא תהיה כוונתו כדי להנצל מגיהנם, אלא תהיה כוונתו כדי לקיים מצות עשה דאורייתא. ולזה התוודה משה ואמר "לא חמור אחד מהם נשאתי" דאולי אילו נשאתי היה עוזר להם שזכות המצוה מגינה עליהם. עכ"ל.

גם התומך בתלמידי הצדיק שכרו גדול מאד, כמו שמסופר שברחוב שהיה גר רבינו הקדוש **רבי נחמן מברסלב** זיע"א, היה אופה אחד, ומידי מוצאי שבת כשישבו תלמידי רבינו לסעודת מלוה מלכה, ע"פ רוב היה חסר להם לחם, והיו רגילים לכנס לאופה ולקנות ממנו שאריות משבת מה שלא יכול למכור משום שלא היה שלם או שלא נאפה כראוי וכיו"ב, בכדי שיקנו בזול. והאופה היה רגיל להטיב עמם במחיר בשביל זה.

והנה אחד מתלמידי רבינו ששמו רבי חייקל זצ"ל ביקש מרבינו שיראה לו נפטר ורבינו הבטיח להראות לו. וכאשר נפטר אותו אופה, אמר רבינו לתלמידו הנ"ל עתה תראה נפטר. וראה את האופה עומד לפני רבינו בכריעה ובהשתחויה ומבקש ממנו תיקון היות והוא הטיב עם תלמידיו למכור להם לחם בזול בשביל סעודת מלווה מלכה. וענה לו רבינו, יען שהטבת עם אנשיי, אני אעסוק בתיקונך, ונעלם אותו אופה. (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן לד).

הרבי הקדוש מקאמאראנא זיע"א בספרו הק' "היכל הברכה" (פרשת נח) מספר בשם חמיו, ששמע מרבינו הקדוש **רבי זושא מאניפולי** זיע"א שבימי עניותו בהיותו שמש בעיר אוסטרהא, היתה דרכו להתענות ב' או ג' ימים ואח"כ היה הולך לבקש מאיזה בעל בית שיתן לו לחם להשיב את נפשו. פעם אחת אמר בליבו שזה חסרון אמונה לילך ולבקש לחם ולא יבטח בה' באמונה שלימה שלא יחסר מזונו. ופעם אחת התענה ג' ימים כדרכו ואחר התענית לא היה מי שיתן לו מעט לחם, והתענה והלך עד שהיה קרוב למות, והיה רעש גדול למעלה ולא היה בכל המקום מי שיזדמן לפניו זה המצוה הגדולה לקיים נפש קדושה זו, כי לא היה אחד שראוי לזה אף שהיו שם אנשים כשרים הרבה. וברא

אור צדיקים ישמח

לו ה' יתברך ב' דדין בפיו, אחד הוציא דבש ואחד הוציא חלב, וג' חודשים היה ניזון מזה. ואח"כ בא אליו אחד ונתן לו ששה מטבעות לקנות לחם ובאותו רגע נפסק הדבש וחלב.

ממעשה זה רואים את גודל הזכות להחיות נפש של צדיק אמיתי. וכתב שם ב"היכל הברכה": הרי תראה אחי שנוח לפני השי"ת לשנות סדרי בראשית מליתן דורון וזכות למי שלא זכה לה, כמובאר בספר חסידים שהיה אחד כשהיה נותן צדקה לת"ח אמיתי היה מפסיד, ואמר [רבי יהודה] החסיד שהנותן צדקה אינו ראוי לזה, ומטעין אותו כדי שיפזר ממונו למי שהם כמותו. ע"כ.

נתינת צדקה לצדיקים אמתיים היא גם תיקון גדול לעוונות כמו שמסופר על יהודי מארם צובא שפרש מצעירותו מדרכי ציבור והרשיע בכל דרכיו, כיון שעברו רוב שנותיו הרהר בתשובה והתמיד בה, עלה לירושלים עיה"ק בהחלטה נחושה לשנות את אורח חייו ולהיות יהודי כשר. בהגיעו לירושלים פנה להגה"ק רבי יום טוב ידיד הלוי זיע"א וביקש תיקון לחטאיו. הרב נטלו בידו והביאו לפני שכנו הרבי הקדוש רבי מרדכי טברסקי מרחמסטריוקה זיע"א המכונה רבי מוטל'ה. הרים רבי מוטל'ה את גבות עיניו הסתכל ביהודי הנ"ל שוב ושוב, ענה ואמר: התיקון על מה שפגמת במעשה, הוא לצום בכל ערב ר"ח. על פגמי הדיבור תיקונך להיות ער בכל ליל שישי וללמוד כל הלילה. ואם אין באפשרותך, אז תאמר ספר תהלים בכל שבת. ועל פגם המחשבה עליך לתת צדקה לעני בן טובים שלומד תורה יומם ולילה ופורש מכל תענוגי עוה"ז, ורק לעני כזה תיתן צדקה. מני אז היה אותו יהודי נוהג בכל ערב שבת להעניק סכום הגון לצדיק הירושלמי רבי בן ציון רבי הירש מיכל'ס. (ירושלם של מעלה, ח"ב עמ' 150).

ד. תתחבר למצליח ותצליח

רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א בספר המידות (הצלחה ב) אומר: 'תתחבר למצליח ותצליח'. ולכן גם מצד זה, הנותן כסף לצדיק הוא מתחבר בזה אליו, ומי לנו מצליח כמו הצדיק, ולכן עי"ז יזכה להצלחה.

סיפר לי בנו של יהודי כשר בשם רבי ברוך רביבו ז"ל מבאר שבע, שאביו הנ"ל לקח פעם רכב טעון ירק הנקרא 'טרפש' ונסע לשוק שבעיר רחובות כדי למכור את הסחורה, אך ללא הצלחה. משראה כך, נסע לשוק שבעיר יבנה הסמוכה אך גם שם לא הצליח למכור דבר. משם עבר לשוק של אשדוד, בהגיעו לשם פגש מכר והלה אמר שהוא בדרכו עתה אל ביתו של רבינו הקדוש רבי מאיר אביחצירא זיע"א, מסר ר' ברוך כסף בידו לתת לצדיק ולבקש את ברכתו. וראה זה פלא, מיד כשפנה הלה לדרכו, החלו קונים להסתער על הסחורה ותוך דקות בודדות נמכר הכל. (כעצם השמים לטוהר, עמ' עו).

שימוש הצדיקים ועזרה להם, יכולה להיות בדרכים רבים ומגוונים, כמו שמסופר שפעם סיפרו חסידי רבינו הקדוש **רבי נחמן מברסלב** זיע"א לפניו על עשיר אחד שנתן הרבה כסף לדודו הרבי הקדוש רבי ברוך ממעזיבוז זיע"א, ועמד אז לפני רבינו גם כן איש אחד שהיה עני גדול. ענה רבינו ואמר להם, העני הזה נתן לי יותר מאותו עשיר כפי בחינתו ומדרגתו. כי הוא היה מפרנס עצמו בלמוד תשב"ר וכאשר שמע בימי הפסח (שאז זמן שכירות מלמדים) שרבינו נמצא בזאסלאב, ומי יודע אולי יתעכב שם עד אחר שבועות, ואם ישכיר את עצמו למלמד לא יוכל להיות אצלו על שבועות מחמת בטול התלמידים זמן רב. ועל כן לא רצה להשכיר עצמו למלמד וישב כל הקיץ הנ"ל בלי שום עסק ופרנסה. נמצא שהתנדב לבו בשביל התקרבותו אלי יותר מהעשיר הנ"ל. (חיי מוהר"ן, שלז).

מסופר שכאשר התגורר רבינו הקדוש **סידנא באבא סאלי** זיע"א בעיר יבנה, נתאווה לקיים מצוות שילוח הקן, ואמר: מי שיזכה אותי בקיום מצווה זו, מבטיח אני לו עולם הבא במחיצתי. שמע זאת רבי משה יתאחז"ל ולימים כשראה בדרכו לעבודתו בת"א קן ציפור, ירד מן ההסעה ולקח מונית חזרה ליבנה ומיהר לבאבא סאלי לכבדו במצווה הנדירה, באבא סאלי שיצא אז מהמקווה שמח מאד ונסע עמו במונית לקיים את המצווה. לימים כששכב רבי משה על ערש דוי קודם פטירתו היה קורא מתוך שינה 'באבא סאלי באבא סאלי'. (כעצם השמים לטוהר, עמ' רמב)

רז"ל אמרו (יומא עא ע"א) אמר רבי ברכיה הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונם של תלמידי חכמים יין, שנאמר (משלי ח, ד) "אליכם אישים אקרא". וכן אמרו (כתובות קה ע"ב) כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו הקריב בכורים.

יהודי שהתקרב לדרך התורה ע"י מקים עולה של תורה הגה"ק **רבי יורם מיכאל אברג'ל** זיע"א סיפר, שלאחר שהחל להתקרב, נותרה בביתו הטלוויזיה. אמר לו הרב 'יום אחד אטפל בה'. לאחר זמן, שלח אליו אדם בעל ידי זהב שרוקן את כל תכולתה והפך אותה למעין ארון זכוכית. אמר הרב לאיש 'עכשיו יש לך ארונית למשקאות חריפים, כל פעם שיעבור אברך תכניס אותו לביתך, יגיד דבר תורה ותשתו יחד לחיים'. (עד שבא רבי יורם, עמ' קעט).

ה' יתברך יזכנו ברחמיו לעובדו באמת, בשמחה, בקדושה ובטהרה אכי"ר

לע"נ מרת זקנתי דדה בת אסתר ע"ה תנצב"ה

תולדותיהן של צדיקים

מתולדות ואורחות חיי הגאון הקדוש, מופת הדור
רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

לרגל יום הילולתו החלה יום חמישי כ"ז תשרי

–אחת עשרה שנים לפטירתו–

לידתו

רבינו הקדוש רבי יורם מיכאל אברג'ל זיע"א נולד במושב ברוש שליד נתיבות, בטו"ב לחודש סיון המוכתר בכתר תורה, שנת תשי"ז, להוריו הקדושים אביו הרה"צ והחסיד רבי חנניה זיע"א ואמו הצדקת מרת רינה ע"ה.

יחוסו

מוצאם של הורי רבינו מהעיירה הקדושה 'אלקלעא סרגנא' אשר במחוז מראכש דרום מרוקו. אמו הצדקת הינה נכדתו של הרה"ג רבי מכלוף אלמליח זיע"א מחכמי אלקלעא, שהיה חתנו של הגה"ק רבי לוי הכהן זיע"א בנו של הגה"ק המלוב"ן רבי יוסף הכהן זיע"א מחבר הספר "שופריה דיוסף" על התורה.

ימי הנעורים ולימודו

בילדותו למד בת"ת "אהלי יוסף יצחק" חב"ד במושב ברוש, לאחר מכן למד בישיבת "בית יהודה" בכפר מימון, בגיל ט"ז החליט לעבור לישיבה קדושה ונכנס לישיבת "הוד ירושלים-תפארת צבי" ששכנה ברח' שמואל הנביא בירושלים, בראשותו של הגה"צ רבי יעקב מייזליש זצוק"ל שאהבו וקרבו מאד. לאחר כשנתיים לימוד שם, עבר לישיבת "פורת יוסף" בשכונת גאולה בירושלים ולאחר כמה חודשים עבר ללמוד בישיבת הנגב אשר בנתיבות, לבקשת אביו שילמד קרוב לבית.

אור צדיקים ישמח

נישואיו

כעבור כשנה בהיות רבינו בן י"ט שנים, בכ"ג אב תשל"ו הקים את ביתו עם רעייתו הרבנית גאולה תחי' לבית משפחת דדון (אשר מוצאם מהעיירה אגויים שבמרוקו). וקבע את מושבו בנתיבות.

לאחר נישואיו למד בכולל של הגאון רבי אריה גמליאל זצ"ל בשדרות, ובערבים בישיבת הנגב. בהמשך לימד בישיבה במושב תפרח, אותה ישיבה הלכה ונתמעטה מחוסר תקציב ורבינו בהתנדבות התמסר ודאג לבחורים ברוחניות ובגשמיות. כמו כן למד בעיר אופקים בכולל של רב העיר הרה"ג רבי יעקב כהן זצ"ל, וכן בכולל "קול רפאל" בנתיבות. תקופה למד גם בכולל "קול רפאל" בראשות הרה"ג רבי אברהם דהאן שליט"א בנתיבות.

הוסמך לסדר חופה וקידושין ע"י רבה של נתיבות הגאון רבי רפאל כדיר צבאן זיע"א, עשה שימוש למראות דמים בבית דינו של הגאון רבי נסים קרליץ זיע"א.

מרבין תורה ברבים

לאחר פטירת אמו בשנת תשמ"א החל רבינו למסור שיעורי ערב לבעלי בתים לעילוי נשמתה, בבית הכנסת חב"ד ברח' הרב אלפסי בנתיבות, כל יום בערב במשך שלוש שעות, בהם לימד את שומעי לקחו מסכת אחר מסכת ועוד הרבה ממקצועות התורה על הסדר ומתוך הספר.

הקמת הישיבה הקרושה

בשנת תשמ"ה העביר רבינו את שיעוריו למקלט ברח' אבוחצירא ובשנת תשמ"ו פתח שם כולל. את בית מדרשו קרא "קול רינה" ע"ש אמו ע"ה, ו"רב פעלים" ע"ש ספרו של מרן הבן איש חי זיע"א. (בהמשך נקרא רחוב הישיבה 'בן איש חי') בשנת תשל"ט החל רבינו בבניית הישיבה מעל המקלט והושלמה הבנייה בשבט תשנ"א. במשך השנים גדל הכולל והתעצם ונפתחו עוד כוללים רבים ברחבי הארץ ע"י רבינו שנהג עין טובה, כבוד גדול ואהבה רבה, בכל מי שחשקה נפשו להסתופף בחצרות ה'. רבינו מסר עצמו

אור צדיקים ישמח

להחזיק את לומדי התורה ואת כל אשר לו נתן בעבור מצוה נעלית זו. כמו כן פיזר נתן לאביונים בעין טובה וברוח נדיבה, וכן הרבה הלוואות חן וחסד לכל נצרך.

תל תלפיות

שמו יצא לתהילה בכל תפוצות ישראל, ורבים נהרו לקבל ברכתו ועצתו, מידי יום אחרי תפילת שחרית ושיעור תורה היה מקבל את הקהל בבית מדרשו, ורבים ראו ישועות ונפלאות ורוח הקודש הרבה מאד.

כיתת רגליו בכל רחבי ארץ הקודש מידי יום ביומו ומסר שיעורי תורה לכל שכבות העם, קירב כל יהודי והוריד עצמו אליו באהבה וברב חיבה, כיבד יהודים רבים בשמחותיהם אף הקטנות ביותר למרות עול הציבור שרבץ על כתפיו.

הקים מוסדות חינוך בעיר נתיבות בהם מתחנכים מאות רבות של ילדי ישראל הי"ו לתורה ויראת שמים.

ספריו הקדושים

מתוך שיעוריו היומיים בספר התניא הקדוש, יצאה לאור סדרת הספרים הנפלאה "בצור ירום" אשר בכל הארץ יצא קום ובקצה תבל מילהם, ודברי קודשו יורדים חדרי בטן. מתוך דרשותיו בפרשת השבוע יצאו לאור הספרים "אמרי נעם". ספרים נוספים מתורתו יצאו אחרי פטירתו. תולדותיו נדפסו בספר "עד שבא רבי יורם", "נועם רבינו יורם".

עלייתו השמימה

בשבת קודש פרשת בראשית ז"ך תשרי תשע"ו השיב רבינו את נשמתו הטהורה ליוצרה והוא בן נ"ח שנים, הלווייתו נערכה במוצאי השבת ומנוחתו כבוד בעיה"ק נתיבות יע"א, ציונו הק' מהוה אבן שואבת לרבבות ישראל המבקשים תפילה ותשובה.

ירד במדבר לשמור על טהרתו

סיפר בנו הגה"צ הרב חיד"א שליט"א:

אור צדיקים ישמח

כשאבא היה בחור צעיר – מידי פעם אבא היה נוסע לדימונה בשביל לבקר את שני אחיו שגרו שם וללמוד איתם תורה.

והנה, יום אחד, שאבא עט"ר נסע לדימונה, הנהג של האוטובוס שם שירים לא מתאימים, כל מיני שירי עגבים וכו', אבא ניגש אליו ובדרך ארץ אמר לו – אם הוא יכול לכבות את הטייפ, השירים האלה לא מתאימים, הנהג היה עז פנים, הוא ענה בחוצפה – אף אחד לא יקבע פה, זה האוטובוס שלי, אבא אמר לו – אז תנמיך! הוא אמר – לא, אף אחד לא יגיד לי מה לעשות, אבא אמר לו – "טוב, אז תעצור לי פה".

אז, בין באר שבע לדימונה היה ממש 'מדבר שממה', הנהג אמר לאבא עט"ר – אתה רוצה לרדת פה! אתה בטוח, זה סכנה גדולה, אבא אמר לו – כן, תעצור פה, הוא עצר, אבא ירד מהאוטובוס.

אבא עט"ר סיפר לי – "אמרתי בליבי 'זה רצון השם', עמדתי בצד ואמרתי משנה אחת או שניים, כך בעל פה", עבר שם איזה רכב ובהשגחה פרטית – הנהג הכיר את אבא, (מאיפה הוא הכיר את אבא? מהבית כנסת, כשאבא היה מגיע לדימונה – אז היה קצת דורש בבית הכנסת), הוא עצר, אמר לאבא – הרב יורם, מה אתה עושה פה? אבא אמר לו – אני עשיתי פה איזו מצווה, זה שאבא למד כמה משניות זה מצווה, הוא אמר – פה מצווה, במדבר! אבא אמר לו – כן, הוא אמר – איזה מצוות יש במדבר? אבא אמר לו – יש כמה מצוות, ובקיצור – הוא לקח את אבא לדימונה.

אבא עט"ר סיפר לי – "למחרת בבוקר, פתחתי את הגמרא והתחלתי ללמוד, והיה אור חדש על הגמרא, אור שלא היה לי עד אותו יום, משהו אחר לגמרי, עולם אחר לגמרי", אדם שנלחם ביצר, לא שומע לו, זוכה למתנות משמיים. (נועם רבינו יורם, עמ' 48).

קורא ח"י פרקי משנה בשביל באבא סאלי

סיפר רבינו זיע"א: פעם אחת בבא סאלי קרא לי, הייתי אז עוד צעיר², הוא אמר לי 'תראה אני כבר לא יכול לקרוא אני זקן. נתתי לאחד שיקרא משניות [ח"י פרקים], שאלתי בשמים, אמרו לי הוא לא קורא כלום, הוא רמאי ואני משלם לו'. כאב לו קצת לבבא סאלי

² בס' "בצור ירום" מהדו' המאיר לארץ חלק טו עמ' שצד, כתוב כי היה זה ביום ח"י באלול תשל"ח.

אור צדיקים ישמח

– אני גם משלם לו וגם הוא לא קורא... אתה יכול לקרוא? אתה תקרא? אמרתי לו – 'כן, אני יקרא'. הוא אמר לי – 'דע לך, אם אתה תקרא, בעזרת ה' אני אף פעם לא אעזוב אותך, בהכל אני יהיה איתך'. הוא אמר לי את זה בלשון הגמרא, אמר לי: 'לית נגר ולא בר נגר דיפרקינה (ע"ז נ ע"ב) – אני בחיים לא אעזוב אותך, אבל תקרא'. הייתי קורא. אבל מתי אני אקרא? היו לי סדרים, רק בהפסקת צהריים היה לי קצת זמן. לפעמים יש ימים שהקריאה לוקחת הרבה זמן, והזמן של ההפסקה בקושי היה מספיק.

בבא סאלי היה שמח, היה אומר לי – 'תודיע לי כל פעם כשאתה מסיים'. כשהייתי בא אליו ואומר לו שסיימתי, הוא היה שמח. 'חכה חכה, אני צריך לשלם לך. מה שלא משלמים הולך לסטרא אחרא'. הוא היה מוציא את הארנק שלו, מוציא כסף, אז היו לירות לא היו שקלים, ונותן לי. 'בכל פעם כשאתה מסיים, תבוא'. ככה היה עד שהאריך ימים. (בצור ירום מהדו' רב פעלים, חלק טו, עמ' 197).

זרעו לברכה

רבינו הותיר לברכה את שני בניו ממשיכי דרכו הגאונים הצדיקים מזכי ברבים ומרביצי תורה בישראל רבי חיים יוסף דוד שליט"א ורבי ישראל שליט"א ה' יאריך ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים בבריאות איתנה ונהורא מעלייא אכי"ר, וארבעה בנותיו ה' עליהם יחיו אמן.

זכותו תגן עלינו אכי"ר

בעל ההילולא

הרב הקדוש, המלומד בנסים, בנן של קדושים,

אראלים ותרשישים, כולו קודש קודשים

חסידא קדישא ופרישא, צדיק יסוד עולם

כ"ק מרן האדמו"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

